

Theo Monkhorst * *President Nice*

door Ezra de Haan

Beroemd geworden romans als *1984* van George Orwell en *Wij* van Jevgeni Zamjatin worden vaak gezien als visionaire werken die helaas de waarheid over de toekomst voorspelden. Vergeten wordt daarbij dat beide auteurs eigenlijk niets anders deden dan de werkelijkheid van alledaags dictatoriaal Rusland te vermengen met de logische uitkomst daarvan op de toekomst. Wat beide auteurs ook voor ogen hadden, was een dystopie te schrijven waarmee de wereld gewaarschuwd zou worden. Orwell voorzag bijvoorbeeld de toekomst van 1984 in zijn in 1948 geschreven meesterwerk...

Theo Monkhorst schuift met *President Nice* aan bij deze schrijvers waarbij we Aldous Huxley met zijn *Brave New World* niet mogen vergeten. Allemaal zagen ze de gevaren van vergaande technologie en ratio in, vooral omdat het traditionele waarden als liefde en trouw, maar vooral de vrije keuze voor een individueel bestaan in gevaar zouden kunnen brengen. Het mag duidelijk zijn dat de klassieke voorbeelden van Monkhorst totaal geen idee hadden van de huidige technologische ontwikkelingen.

Wat zij voorspelden is inmiddels oude koek en de gevaren van Artificiële Intelligentie, internet en moderne media, om er slechts een paar te noemen, gaan verder dan de nachtmerrie waar ze bang voor waren.

Los daarvan maken we mee dat in de wereld van vandaag een door ego gedreven maniak als Trump de kans krijgt nogmaals president te worden. Helaas is het ware gevaar Elon Musk, de rijkste man ter wereld, bezitter van X, Tesla, SpaceX, Starlink, Neurolink en AI, kunstmatige intelligentie. Deze ondernemer strooit met geld in de hoop Trump aan de macht te brengen en daarmee zichzelf. Tot zo ver de werkelijkheid.

Theo Monkhorst gaat van een megalomaan iemand als Musk uit. Wat zou er gebeuren als iemand met zijn intelligentie en fortuin zou streven naar het presidentschap? De vorm om zijn verhaal te vertellen is slim gekozen. De verteller Peter is een journalist die de kans krijgt de biografie van Jean Nice te schrijven, de Elon Musk-achtige technocraat die zijn dagen in een gevangenis slijt. Eenmaal daar in gesprek met hem leert Peter dat Nice vrijheid totaal

anders beleeft dan anderen. “Hier ben ik even vrij als waar ik ook ben. Dat wil zeggen: mijn bewustzijn, het enige wat ertoe doet is niet opgesloten. Het bewustzijn is kenmerkend voor de mens. Daarom kun je een robot met het bewustzijn van een mens zien als een nieuwe evolutie van de mens.”

Jean Nice droomt van Mars, de plek waar zijn bewustzijn in robots door zal leven. Empathie is hem vreemd, was ook overbodig als ondernemer en hij meent dat het dankzij alle technologie die hij voor handen heeft mogelijk is ook verkiezingen te winnen. De gesprekken die Nice met de journalist Peter heeft, geven inzicht in zijn rechtlijnig, maar uiterst succesvol denken.

Vrijwel haaks daarop zijn de gesprekken die Peter met Alexander, de regerende president heeft. Waar Nice slechts oog heeft voor de toekomst en de mogelijkheden daarvan, met name voor zichzelf, ziet Alexander een monster in kracht toenemen, ondanks dat hij in een cel zit.

Het vraagt de nodige tijd totdat Peter inziet dat hij door beide presidentskandidaten gebruikt wordt om inzicht te krijgen in hun tegenstander en de manipulatie daarvan. Maar al eerder wordt hij gewaar dat Nice, die zich voordoet als iemand zonder angst, niets menselijks vreemd is. Wanneer hij hem vraagt naar zijn drijfveer komt het woord woede tevoorschijn. Het gesprek dat daaruit voortkomt is veelzeggend. Peters tevredenheid komt tegenover de neiging tot perfectie bij Nice te staan. Werkelijke betrokkenheid ontbreekt en ondanks alle kwaliteiten als uitvinder en ondernemer mist de presidentskandidaat menselijke kwaliteiten als intuïtie en empathie. Nice denkt in algoritmen en zijn digitale klonen. Wanneer hij, na veel manipuleren, de ruimte krijgt zich persoonlijk in de buitenwereld met zijn campagne te bemoeien, laat hij het over aan sprekende hologrammen die een betere versie van hemzelf tonen en letterlijk overal kunnen opduiken. A I schrijft zijn teksten die voortdurend aan de situatie worden aangepast. Een leger aan influencers, bloggers, buzzers en makers van *fake news* staat hem bij.

Alexander, een goed voorbeeld van de ouderwetse manier van campagnevoeren, doet erg aan Biden denken. Een brave, oude opa met de beste bedoelingen die tegenover een beest komt te staan. Doordat Peter zowel met Nice als met Alexander in gesprek blijft, krijgt hij de mogelijkheid hun denken net dat zetje te geven dat ze nodig hebben om inzicht te krijgen over

hun situatie. Dat de journalist meerdere passen achterloopt bij de hyperintelligente Nice zorgt voor een voortdurende spanning, zowel bij hem als bij de lezer.

Net zoals bij de huidige en vorige verkiezingen in de Verenigde Staten verbijsterende momenten elkaar in rap temp afwisselden, weet Monkhorst onze aandacht voortdurend op te eisen. Dit is nu eens echt eens een boek dat 'unputdownable' is. Of zijn roman door de werkelijkheid ingehaald worden, zal de tijd leren. Politiek is een onderwerp dat veel mensen tot gapen brengt, ze vinden het saai of onbegrijpelijk, Theo Monkhorst bewijst het tegendeel, zijn roman *President Nice* is spannend als een thriller en verbaast je letterlijk tot de laatste regel.

Bron: *Nieuwspoort Den Haag*, 28 oktober 2024